

ภาพสะท้อนเรื่องการข่มขืนในภาพยนตร์* (ย้อนมองภาพยนตร์ ปี พ.ศ. 2539 เปรียบเทียบกับปัจจุบัน)

Revisit: The Portray of Rape in Thai Movies in 1996 in
Comparison with the Present

รัชดา แดงจำรูญ**

บทคัดย่อ

ปี พ.ศ. 2539 มีคดีข่มขืนและฆ่า น้องอ้อม น้องนุ่น และน้องแอร์ เด็กหญิงอายุเพียงไม่กี่ขวบ เกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน หนึ่งในคำถามที่ถูกตั้งขึ้นสืบเนื่องจากเหตุการณ์ครั้งนั้นก็คือ สื่อมวลชนมีท่าทีและ ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวไว้อย่างไร และเมื่อเวลาผ่านไปจวบจนปัจจุบัน ในขณะที่ปัญหาเรื่องการข่มขืนทวีความรุนแรง และมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น คำถามดังกล่าวก็ยังคงต้องการคำตอบ โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญที่ว่า การนำเสนอประเด็นเรื่องการข่มขืนในภาพยนตร์ไทยมีพัฒนาการและตามทันสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือไม่มีความแตกต่าง และเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อ 7 ปีที่แล้วอย่างไร

*บทความนี้ได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจากบทความเดิมที่ได้นำเสนอในการประชุมนานาชาติไทยศึกษาครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539 ในชื่อ “การข่มขืนที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์” และยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ผู้เขียนขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ แห่งภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ตรวจแก้ก่อนนำเสนอในการประชุมนานาชาติไทยศึกษาครั้งดังกล่าว และขอขอบคุณ ดร. พนา ทองมีอาคม บรรณาธิการวารสารวิชาการคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้แนะนำและปรับแก้ให้เป็นบทความชิ้นปัจจุบัน

**อาจารย์ประจำภาควิชาการโฆษณา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

บทความชิ้นนี้ จะศึกษาภาพสะท้อนเรื่องการข่มขืนในภาพยนตร์ในปี พ.ศ. 2539 เปรียบเทียบกับปัจจุบัน ด้วยเหตุที่สื่อภาพยนตร์ถือเป็นสื่อที่มี "อิสระ" ที่จะกล่าวถึงเรื่องล่อแหลมเช่นนี้ได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ โดยวิเคราะห์รูปแบบและความหมายของภาพที่ถูกนำเสนอ รวมถึงความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในเรื่องดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นเรื่องการข่มขืนที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีการเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีนัยยะสำคัญ มีการนำเสนอทัศนคติ ค่านิยมที่ผิด ๆ รวมทั้งสร้างค่านิยมชุดใหม่ของการข่มขืนขึ้นมา ซึ่งมีใช้ภาพสะท้อนของความเป็นจริงทั้งหมด

Abstract

In 1996, three very young girls, Ome, Noon, and Air, were raped and murdered. A dramatic of this type of violent crime during this period of time raised questions as to how the mass media would/should respond to these matters. Even though rape has become even more of a prevalent societal problem, two questions remain unanswered. One is whether the depiction of rape in Thai films has been developed to keep up with current occurrences. The other question is whether films depict any similarities and/or differences to the rapes committed seven years ago.

Since films are considered to be the most independent form of media to present this type of controversial issue, this article intends to analyze the portrayal of rape in the 1996 Thai movies in comparison with current films. The study will emphasize the meaning and significance of the issue, including the beliefs, values, and hidden ideology behind the rapes.

The findings of the study show that rape as depicted in

past and present Thai movies has been significantly distorted from what actually happens in society. The movies present wrong attitudes and values, and in addition, they have coined a new set of rape vocabulary which fails to mirror reality.

บทนำ

หากจะกล่าวถึงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ประเด็นหนึ่งที่สะกิดเมื่อใดก็ตามเมื่อนั้น เห็นจะเป็นเรื่องของการ “ข่มขืน” เพราะนอกจากจะมีเรื่องของการเจ็บตัวแล้ว ยังมีเรื่องความเจ็บใจผสมกับความอับอายผนวกเข้าไปอีก การกระทำดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม ซ้ำยังผิดกฎหมาย ทว่า นักกฎหมายชายบางคนได้พยายามใช้ “ช่องโหว่” ของกฎหมายชาติ ที่สร้างสิทธิ์ของฝ่ายชายให้มีลักษณะเป็น “ฝ่ายรุก” ในขณะที่เพศหญิงเป็น “ฝ่ายรับ” มาอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างเข้าข้างเพศเดียวกัน เพื่อหาทางลดหย่อนบทลงโทษทางกฎหมายเมื่อเกิดคดีความขึ้น โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศของชายและหญิงกับหลอดและขวด ในลักษณะที่ว่า หากขวดไม่อยู่ตั้งแต่แก้วไปมา. เราไม่มีทางที่จะเสียบหลอดเข้าไปได้ ในทางกลับกัน ที่เราสามารถเสียบหลอดเข้าไปได้นั้น ก็เพราะขวดตั้งอยู่หนึ่ง ๆ ไม่ไหวติง ดังนั้น นักกฎหมายคนนี้ จึงสรุปว่า เพศสัมพันธ์ของชายและหญิงนั้นเกิดขึ้นได้ ก็เพราะทั้งสองฝ่ายยินยอมพร้อมใจกัน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาข้อสรุปดังกล่าวให้ละเอียดรอบคอบ จะพบว่ามิจุดอ่อนอยู่หลายประการ อย่างแรกก็คือ ในเรื่องสิทธิ์ทางเพศนั้น ฝ่ายชายถือเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบ เนื่องจากธรรมชาติได้สร้างให้ฝ่ายชายสามารถ “รุกล้ำ” ฝ่ายหญิงได้ ไม่ว่าฝ่ายหญิงจะอยู่ในท่าทางใดก็ตาม ในขณะที่ฝ่ายหญิงจะทำการ “ล่อล้ำ” ฝ่ายชายมิได้เลย หากฝ่ายชายอยู่ในท่านอนคว่ำหน้า ดังนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่า การมีเพศสัมพันธ์ของชายและหญิงเกิดขึ้นด้วยความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่ายทุกครั้งไป ประการที่สอง ขวดและหลอดกับคนนั้น มี

ความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของร่างกายและจิตใจของทั้งสองฝ่าย ในภาวะที่มีการข่มขืนนั้น ไม่ต้องสงสัยเลยว่าผู้กระทำ (ฝ่ายรุก) ซึ่งถูกกิเลสตัณหาเข้าครอบงำ จะมีเรี่ยวแรงมหาศาลเพียงใด และผลที่กำลังดังกล่าวนี้อีกคงจะเป็นตัวแปรผกผันกับความหวาดกลัวของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ (ผู้ถูกระทำ) โอกาสที่จะต่อสู้ขัดขืนและเอาชนะผู้กระรานั้น แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยประการสุดท้าย ขวดและหลอดเป็นสิ่งของ ดังนั้นฐานะของสองสิ่งนี้จึง “เท่ากัน” แต่ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายนั้นไม่ได้ “เท่ากัน” เนื่องจากมีมิติทางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นการประเมิน “ค่า” ให้กับฝ่ายรุกและฝ่าย(ที่จำต้อง)รับในที่นี้ จึงเป็นคนละเรื่องกับเกมเลียบหลอดลงขวดดังกล่าว

ทั้งนี้เนื่องจากหากปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในสังคมที่มีการประทุษตราให้ผู้ชายเป็นฝ่าย “ได้” ผู้หญิงเป็นฝ่าย “เสีย” ก็จะทำให้ผู้หญิงจำนวนมากไม่กล้าเปิดเผยถึงประสบการณ์อันไม่พึงจดจำนี้ต่อสาธารณชน แม่น่าจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของตัวผู้หญิงเองในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดก็ตาม อย่างไรก็ตามใน ช่วงหลัง ๆ เมื่อองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชนได้พยายามเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องและปกป้องสิทธิของสตรี เราจึงมีโอกาสรับทราบเรื่องราวเหล่านี้จากสื่อต่าง ๆ มากขึ้น

การข่มขืนกระทำชำเราถือเป็นปัญหาสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติของกรมตำรวจในปี 2539 ระบุว่า ในปีดังกล่าว (2539) คดีข่มขืนและฆ่าเกิดขึ้นถึง 12 คดี ในขณะที่ปีก่อนหน้านั้น (2538) มีเพียง 1 คดี ซึ่งหมายความว่าอัตราความรุนแรงของปัญหานี้เพิ่มขึ้นถึง 11 เท่าตัว (หญิงไทยขวัญสะต๋อง ฆ่า-ข่มขืนไม่เว้นเด็กยันแก่. *มติชน*, 18 สิงหาคม 2539: 11)

คำถามที่เกิดขึ้นก็คือ ในขณะที่สังคมกำลังเกิดวิกฤต สื่อมวลชนได้มีที่ทำและนำเสนอเรื่องราวในประเด็นดังกล่าวอย่างไร

ในบรรดาสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ สื่อที่น่าสนใจ เนื่องจากมีทั้งภาพและเสียง ก่อให้เกิดความสมจริงสมจังน่าเชื่อถือ เห็นจะได้แก่โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากทว่าปัญหาของโทรทัศน์ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ข้อจำกัดในการนำเสนอที่ไม่อาจกล่าวถึงประเด็นที่มีลักษณะล่อแหลมเช่นนี้ได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา เนื่องจากในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 ได้กำหนดไว้ว่า การออกอากาศนั้นจะต้อง ไม่เป็นไปในทางลามก อนาจาร ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วัฒนธรรม ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่เป็นการแสดงให้เห็นความทารุณโหดร้าย ข้อกำหนดเหล่านี้ทำให้สื่อโทรทัศน์ไม่อาจนำเสนอประเด็นของการข่มขืน ซึ่งถือเป็นเรื่องลามกอนาจารได้ตรง ๆ และหลากหลายได้เท่ากับสื่อภาพยนตร์

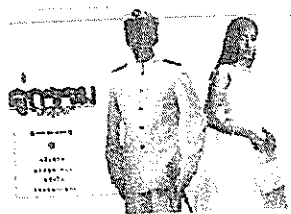
อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเนื้อหาในภาพยนตร์ไทย พบว่า ส่วนใหญ่จะมุ่งให้ความบันเทิง โดยมักจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความรัก ชีวิตในวัยรุ่น หรือไม่ก็เป็นภาพยนตร์ตลกที่เน้นเสียงหัวเราะ สนุกสนานเฮฮา ทั้งนี้มีภาพยนตร์ไทยอยู่เพียงไม่กี่เรื่องที่กล่าวถึงเรื่องการข่มขืนในลักษณะที่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง โดยในปี 2539 พบว่า มีอยู่ 4 เรื่อง คือ *คู่กรรม* *ดาวพระศุกร์* *เหยื่อ* และ *กว่าจะรู้เตียงสา*

บทความชิ้นนี้จะศึกษาการนำเสนอเรื่องการข่มขืนในภาพยนตร์ไทย 4 เรื่องดังกล่าว เพื่อค้นหาอุดมการณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงที่ซ่อนเร้นอยู่ โดยพิจารณาจากวิธีการนำเสนอประเด็นดังต่อไปนี้

1. สาเหตุ หน้าที่ และความสำคัญของการข่มขืนในภาพยนตร์
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ข่มขืนและผู้ถูกข่มขืน ในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม
3. ลักษณะการนำเสนอเรื่องการข่มขืน
4. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยแบ่งเป็น
 - 4.1 สภาพชีวิต ความเป็นอยู่

4.2 สภาจิตใจ บุคลิก การมองตัวเอง และทัศนคติที่มีต่อเพศชาย

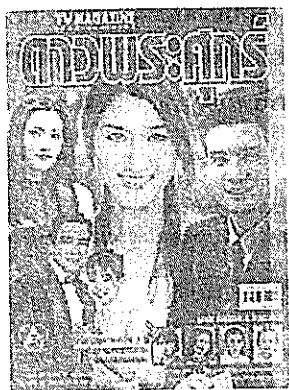
เรื่องย่อละคร

ดูกรรมฉบับละคร

ดูกรรมฉบับภาพยนตร์

ภาพจากดูกรรมฉบับละคร

ดูกรรม

ความรักของอังคณาและโกนีย์ สามี-ภรรยาญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ต้องบ่งบอกด้วยความเศร้า เนื่องจากเป็นเรื่องราวของความขัดแย้งทางการเมือง ความรักที่ชั่วช้า ตัวละครเอกมายาเบะ อังเกอให้เกิดความไม่พอใจกับ เยาวชวล เมื่อเขาแต่งตัวเป็นนางสาวงามและสวมเครื่องกำไลทองของ อังคณา โศกนาฏกรรมโศกจากสงครามไทย-พม่า ซึ่งให้เรื่องสนุกสนานและตลกขบขัน ความรักที่จริงจะออกมาเป็นอย่างไร... คือแนวคิดที่ดัดแปลงใหม่ล่าสุด

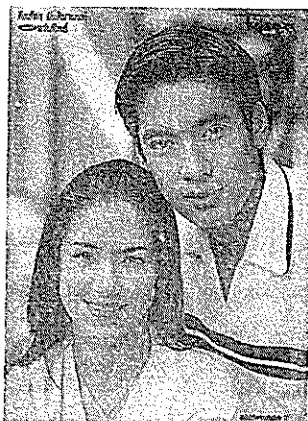
ฉากระทึก

บทภาพยนตร์ได้ดัดแปลงมาจากนวนิยายของโทมัส ดิวีตริส และ มิตเชลล์ ค็อกซ์ ภาพยนตร์อาศัยอยู่ตลอดเวลาในบรรยากาศของสงครามและสงครามกลางเมือง ภาพยนตร์ของอังคณา แสดงให้เห็นถึงความไม่สงบภายในบ้าน เนื่องจากทั้งสองฝ่ายก็ไม่ได้ชอบกันเองเลยอย่างแท้จริง ทำให้ได้แรงบันดาลใจจากชีวิตจริงเกิดของตัวเองจึงไม่ได้ทำด้วยของจริง แต่ใช้ของปลอม และฉากต่างก็ใช้ของจริง ทำให้ดูน่าเชื่อถือและน่าติดตาม

พระ-นางคู่นี้จึงลงเอยด้วยดี

เหยื่อ

การก่อคดีฆาตกรรมอำพรางของฤทธิ์และรอน สองหนุ่มวัยรุ่นผู้ซึ่งเติบโตมากับสภาพแวดล้อมในสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจรัดตัว พ่อแม่ต้องออกไปทำงาน ไม่มีเวลาให้ลูก ปลอมให้ลูกอยู่กันตามลำพัง เมื่อได้สัมผัสสิ่งมอมเมา ยั่วยุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อลามกอนาจารและความรุนแรง เด็กทั้งสองจึงซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว และเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ โดยที่ไม่อาจยับยั้งใจตัวเองได้ เด็กทั้งสองจึงร่วมกันก่อคดี ช่มชู้-ฆ่าชู้

กว่าจะรู้ดีเยี่ยงสาฉบับละคร

กว่าจะรู้ดีเยี่ยงสา

เรื่องราวชีวิตของแวนทิพย์ เด็กสาวผู้มีอนาคตสดใส ซึ่งผกผันจากที่เคยสุขสบายไปตกนรกทั้งเป็น เนื่องจากความรักเป็นพิษ การชิงสุกก่อนห่ามที่นำมาซึ่งการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ได้ผลักดันให้เธอก้าวเข้าสู่ความหายนะอย่างไม่ทันตั้งตัว ความเป็นผู้ใหญ่ของเธอ ทำให้เธอถูกเอาเปรียบทางเพศและมีชีวิตที่แย่งเลวร้าย ๆ จนตกต่ำที่สุดเมื่อแฟนหนุ่มของเธอเสียชีวิต และเธอถูกขายให้กับเจ้าของสถานให้บริการทางเพศแห่งหนึ่ง สุดท้ายสิ่งที่เหลืออยู่ในชีวิตของเธอก็คือลูกน้อย ซึ่งเป็นผลจากการก้าวพลาดที่ผ่านมา

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ภาพยนตร์ไทยทั้ง 4 เรื่อง คือ ดาวพระศุกร์ คู่กรรม

เหยื่อ และกว่าจะรู้ดีดังสา ได้นำเสนอสาเหตุของการข่มขืนไว้ 2 ประการ คือ

1. เนื่องจากต้องการเอาชนะ เพราะหมั่นไล่ผู้หญิงที่ไม่ยอมอ่อนข้อให้

การที่โบริจากคู่กรรมข่มขืนอังศุมาลิน และคุณนาคย์จากดาวพระศุภร์ ข่มขืนดาวนั้น เป็นเพราะผู้หญิงทั้งสองคนนี้ไม่ยอมลงให้ฝ่ายชายเลย ซึ่งการกระทำเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดความขุ่นเคือง เมื่อจิ้งหะและโอภาสเอื้ออำนาจ ความเคืองแค้นนี้จึงถูกระบายออกในรูปของการข่มขืน

2. ต้องการระบายความใคร่

สาเหตุที่ถูกรังเกียจในเรื่องเหยื่อข่มขืนสาย และคุณผู้ชายในเรื่องกว่าจะรู้ดีดังสาข่มขืนทิพย์นั้น สืบเนื่องมาจาก พวกเขาเกิดความรู้สึกทางเพศ และใช้การข่มขืนเป็นวิถีทางในการปลดปล่อย "ความหื่นกระหาย" กับผู้หญิงที่อยู่ใกล้ตัว

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาหน้าที่และความสำคัญของการข่มขืนที่ภาพยนตร์ทั้ง 4 เรื่องได้นำเสนอไว้ ก็ดูเหมือนว่า เป็นการชอบธรรมแล้วที่ผู้ชายเหล่านี้จะทำเช่นนั้น เนื่องจาก ในเรื่องคู่กรรม ผู้กระทำ "การข่มขืน" เป็นสามีที่แสนดีของผู้ถูกข่มขืนซึ่งอวดดี มีทิฐิ การให้คนคู่นี้ "มีอะไรกัน" จึงเป็นวิถีทางเดียวที่จะสมานความสัมพันธ์ฉันผัวเมียอย่างที่ควรจะเป็น- (ซึ่งคนดูก็จะคอยลุ้นและรู้สึกสมหวังเมื่อได้ดูฉาก "การข่มขืน" นี้) ในเรื่องดาวพระศุภร์ก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากดาวพระศุภร์แข็งและกระด้างกับคุณนาคย์ผู้มีพระคุณเหลือเกิน ความสัมพันธ์ทางเพศจึงดูเป็นหนทางเดียวที่จะผูกมัดทั้งสองไว้ได้ ในขณะที่การพัฒนาความสัมพันธ์ทางจิตใจไม่ได้ผล

ส่วนเรื่องกว่าจะรู้ดีดังสานั้น ก็จะเป็นการสมควรแล้วที่เด็กสาวใจแตกอย่างทิพย์จะต้องเผชิญชะตากรรมที่รันทด และถูกลงโทษทางเพศเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์เรื่องเหยื่อได้พยายามที่จะนำเสนอว่าผู้หญิงเป็น "ผู้เคราะห์ร้าย" ในสังคมที่ถูกครอบงำไปด้วยสื่อลามกอนาจาร แต่ก็ยังอดไม่ได้ที่จะกล่าวโทษว่าเป็นความผิดของผู้หญิงส่วนหนึ่งด้วยที่แต่งตัวล่อแหลม อันเป็น

ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการ “กระทำชั่วเรา” ขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ข่มขืนและผู้ถูกข่มขืนในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ข่มขืนและผู้ถูกข่มขืน พบว่าผู้ชาย (ผู้ข่มขืน) มีความเหนือกว่าผู้หญิง (ผู้ถูกข่มขืน) ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น โภภี ทหารญี่ปุ่นที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าอังคัมลิน ซึ่งเป็นหญิงชาวบ้านธรรมดา ๆ คนหนึ่ง คุณภาคย์ ชายหนุ่มลูกผู้ดีมีตระกูลเป็นเจ้าชีวิต ผู้ให้ชีวิตใหม่ที่ดีกว่าแก่ดาวพระศุภร์ เด็กสาวกำพร้าที่เติบโตอยู่ในช่อง แม้กระทั่งในเรื่อง *กว่าจะรู้เดียงสา* คุณผู้ชายก็มีฐานะที่เหนือกว่าสาวใช้อย่างทิพย์ สำหรับเรื่อง *เหยื่อ* นั้น เห็นได้ชัดเจนนว่า คุณฤทธิ์และคุณรอน เป็นเจ้านาย เป็นลูกเจ้าของบ้าน ในขณะที่สายเป็นคนรับใช้ในบ้าน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาพยนตร์ไทยทั้ง 4 เรื่อง ได้นำเสนอภาพของผู้ชายที่มี ความเหนือกว่าผู้หญิง และผู้ชายเหล่านี้ก็ได้ใช้การข่มขืนเป็นช่องทางในการแสดงออกซึ่งอำนาจที่เหนือกว่านี้

ลักษณะการนำเสนอเรื่องการข่มขืน

ผลการศึกษาพบว่า จากภาพยนตร์ทั้งหมด 4 เรื่องนี้ มีอยู่เพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่มองเรื่องของการข่มขืนในฐานะที่เป็น *ปัญหาสังคม* ไม่ใช่ปัญหาส่วนตัว ซึ่งเรื่องดังกล่าวก็คือ *เหยื่อ* โดยเรื่องนี้ได้พูดถึงสภาพสังคมสมัยใหม่ที่พ่อแม่ “เลี้ยงลูกด้วยเงิน” พ่อแม่ต้องออกจากบ้านเพื่อไปทำงานหาเงิน ไม่มีเวลาให้ลูก ลูกจึงมีโอกาที่จะเข้าถึงสิ่งยั่วยุต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อลามก ซึ่งหาได้ง่ายและราคาไม่แพง และเมื่อเกิดความต้องการทางเพศก็ระบายออกกับผู้ที่ด้อยกว่า อ่อนแอกว่า

ทั้งนี้ ในเรื่อง *กว่าจะรู้เดียงสา* แม้จะมีการนำเสนอว่า การข่มขืนเกิดขึ้นเนื่องจากฝ่ายชายต้องการระบายความใคร่ เช่นเดียวกับในเรื่อง *เหยื่อ* แต่ความ

แตกต่างที่มีนัยสำคัญประการหนึ่งก็คือ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นภายหลังจากที่เธอต้องและต้องหนีออกจากบ้าน ไม่มีทางเลือก จึงต้องมาทำงานบ้านจนกระทั่งถูกนายจ้างข่มขืน ซึ่งสามารถตีความได้ว่า หากเธอประพฤติตัวดี เธอก็จะไม่ต้องพบกับเรื่องราวที่โหดร้ายเช่นนั้น ส่วนในภาพยนตร์อีก 2 เรื่องนั้น ได้กล่าวถึงการข่มขืนในลักษณะที่เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในชีวิตของลูกผู้หญิงคนหนึ่ง โดยในเรื่อง *คู่กรรม* และ *ดาวพระศุภร* นั้น ไม่ได้กล่าวถึงการข่มขืนในลักษณะที่เป็น “ปัญหา” ในทางตรงกันข้าม กลับนำเสนอว่า “การข่มขืน” นั้นเป็นการแก้ปัญหาวัยช้ำ กล่าวคือ หลังจากที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกันแล้ว ความสัมพันธ์ทางจิตใจก็เริ่มดีขึ้นตามลำดับ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ดังได้กล่าวไปแล้วว่า ในเรื่อง *คู่กรรม* และ *ดาวพระศุภร* นั้น การข่มขืนจะเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างโกโบริ-อังศุมาลิน และคุณผาคย์-ดาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีของดาวพระศุภรนั้น เมื่อถูกข่มขืนแล้ว เธอก็จะได้รับสิ่งดี ๆ ในชีวิต คือ ได้แต่งงานกับคุณผาคย์ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เนื่องจากเธอได้เลื่อนชั้นทางสังคม กลายเป็นคนที่มีหน้ามีตาในสังคมในทางกลับกัน ภาพยนตร์อีก 2 เรื่องได้นำเสนอถึงสิ่งร้าย ๆ ที่เกิดตามมา โดยในเรื่อง *กว่าจะรู้เดียงสา* เมื่อทิพย์โดนข่มขืนแล้ว ชีวิตเธอก็ตกต่ำลงเรื่อย ๆ ต้องไปขายบริการทางเพศ มีชีวิตที่เหมือนกับตายทั้งเป็น ไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตเหมือน “ทิพย์คนเก่า” ได้ ส่วนในเรื่อง *เหยื่อ* นั้น การข่มขืนมีความหมายที่รุนแรงถึงชีวิต นำมาซึ่งความตาย ผู้เคราะห์ร้ายไม่มีโอกาสได้เห็นโลกอีกต่อไป

สำหรับสภาพจิตใจของผู้ถูกข่มขืนทั้ง 3 นั้น (เนื่องจากผู้เคราะห์ร้ายในเรื่อง *เหยื่อ* เสียชีวิต จึงไม่อาจทำการศึกษาในประเด็นนี้ได้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

1. การข่มขืนทำให้จิตใจ บุคลิก การมองตัวเอง และทัศนคติที่มีต่อ

เพศชายเปลี่ยนไป

ลักษณะเช่นนี้ พบได้ในเรื่อง*กว่าจะรู้ดียังสา* ภายหลังจากที่หิพโยโดน ภายจำยอมขึ้น เธอก็รู้สึกเสียใจเจ็บช้ำ รังเกียจตัวเอง และขยะแขยงผู้ที่ ประทับตราบนปให้กับเธอ ทั้งนี้เมื่อเธอถูกข่มขืนแล้ว เธอก็คิดว่าเธอไม่สามารถ อยู่บารนี้ได้อีกต่อไป เนื่องจากเธอไม่ต้องการถูกเอาเปรียบทางเพศเช่นนี้อีกเป็น ครั้งที่สอง เธอจึงตัดสินใจลาออกมา

2. การข่มขืนไม่มีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในตัวผู้ถูกข่มขืน

การที่ภาพยนตร์เรื่อง*คู่กรรม*และ*ดาวพระศุภร* นำเสนอภาพของหญิงสาวที่สุขสมหวังในความรัก (ดาวและอังศุมาลิน) ภายหลังจากที่เธอทั้งสองถูก ข่มขืนนั้น แสดงให้เห็นว่า การข่มขืนไม่ได้มีผลกระทบต่อเธอเลย เธอไม่รู้สึก สูญเสียความมั่นใจ และไม่มั่งงั่นกับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ หากแต่ยังคงมองผู้ที่รุกรานเธอด้วยสายตาทนทาน ทั้ง ๆ ที่เธอถูกล่วงเกินทางเพศ อย่างรุนแรง

บทสรุป

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปลักษณะร่วมของการนำเสนอ ประเด็น "การข่มขืน" ในภาพยนตร์เรื่อง*คู่กรรม* *ดาวพระศุภร* *เหยื่อ* และ *กว่าจะรู้ดียังสา* ได้ 3 ประการคือ

1. ไม่ได้กล่าวถึง "การข่มขืน" ในฐานะที่เป็นอาชญากรรมทางเพศ

ลักษณะเช่นนี้เห็นได้ชัดชัดเจนจากเรื่อง*คู่กรรม*และ*ดาวพระศุภร* ที่ได้กล่าว ถึงการข่มขืนในแง่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหัวใจของตัวละครที่มีลักษณะพอแ่ แม่เอน ซึ่งการข่มขืนได้เข้ามาช่วยคลี่คลายปมความรักที่เกิดขึ้น ให้จบลงด้วยดี นับเป็นการบิดเบือนข้อเท็จจริงอย่างมาก เนื่องจากในความเป็นจริง ความ สัมพันธ์ทางเพศจะเกิดขึ้นเมื่อหญิงและชายได้พัฒนาความสัมพันธ์ทางจิตใจ ไปแล้ว มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ดังนั้นการนำเสนอว่า ความสัมพันธ์ทางเพศนำมา

ซึ่งความสัมพันธ์ทางด้านจิตใจจึงเป็นการสร้างภาพมายาให้กับการช่มชิน ซึ่งถือเป็น “การรุกรานทางเพศ” เป็นการสร้างความชอบธรรมที่ผิด ๆ ให้กับผู้ช่มชิน

2. นำเสนอความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมที่ผิด ๆ

การที่ถูกช่มชินได้รับสิ่งดี ๆ มีชีวิตที่ดีขึ้น ถือเป็นการโกหก “คำโต” ของภาพยนตร์เช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้หญิงเมื่อโดนช่มชินแล้ว จะมีสภาพจิตใจ บุคลิกภาพ ทศนการมองโลก การรับรู้ที่มีต่อเพศชาย รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกทางเพศเปลี่ยนไปในทางที่แย่ง เนื่องจากการช่มชินนั้นเป็นเหตุการณ์เลวร้ายที่สุดในชีวิตของผู้หญิง ดังเช่น ตัวอย่างในจดหมายถึงแอนด์ แลนเดอร์ส, บางกอกโพสต์ 31 พ.ค. 34 ที่ “เหยื่อ” ได้กล่าวถึงความทุกข์ทรมานที่ได้รับจาก “ประสบการณ์อันเลวร้าย” ว่า “ดิฉันมีปัญหาทางสุขภาพมากและรุนแรงในเวลาต่อมา ดิฉันมีปัญหาที่โรงเรียน ในการทำงานและในความสัมพันธ์กับสังคม ดิฉันเหมือนจะเป็นบ้า คนที่มีชีวิตอยู่ต่อหลังจากถูกช่มชินแล้ว มักจะจำไม่ได้ว่า เหตุการณ์ตอนนั้นมันเกิดขึ้นกับตนอย่างไร”

“ดิฉันมักฝันร้ายบ่อย ๆ เมื่อตอนเรียนชั้นมหาวิทยาลัย ดิฉันเคยสะดุ้งตื่นขึ้นมา เมื่อเห็นผู้ชายผมสีน้ำตาลเข้ามาเดินตะคุ่ม ๆ อยู่ในห้อง หลายต่อหลายปีที่ดิฉันรู้สึกกลัวผู้ชายผมสีน้ำตาล ตาสีฟ้าทุกคน แม้แต่อยู่ในที่ปลอดภัยที่สุดก็ตาม”

“ดิฉันใช้เวลาถึง 25 ปี เพื่อพยายามลืมเรื่องที่เกิดขึ้น จากความช่วยเหลือของนักจิตวิทยาและสามเณย์ที่รักดิฉันมาก ตอนนี้นิฉันเริ่มจะมีความรู้สึกเหมือนคนปกติแล้ว”

ดังนั้น รางวัลต่าง ๆ ที่ตัวละครได้รับภายหลังการช่มชินจึงเป็นสิ่งจอมปลอม นอกจากนี้คุณภาคย์และโกโบริดูจะมีสิทธิเหนืออาณาเขตแห่งพรหมจรรย์ของดาวและอังคุมาลินอย่างเต็มที่ จึงดูเหมือนจะเป็นเรื่องสามัญธรรมดาที่พระเอกจะช่มชินนางเอกในภาพยนตร์ไทย ด้วยเหตุผลเข้าข้างฝ่ายชายที่ว่านางเอกก็พอจะมีใจให้อยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระเอกที่อยู่ได้ช่ายคายเดียวกันกับนางเอก หรือมีบุญคุณต่อนางเอก

เนื่องจากสังคมไทยยังมีความเชื่อที่ว่า “การที่สามีใช้กำลังกับภรรยา นั้นเป็นเรื่องภายในครอบครัว” (กลุ่มเพื่อนหญิง 2533) ซึ่งความคิดที่ไม่เป็นธรรมนี้มีรากที่ยังลึกลงไปถึงระบบกฎหมายไทย ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติที่กำหนดว่า ความผิดฐานข่มขืน กระทำซ้ำเรา หมายถึง การข่มขืนกระทำซ้ำเราหญิงอื่นที่มีใช้ภรรยาของตน ซึ่งแปลได้ว่า การที่สามีใช้กำลังข่มขืนภรยานั้นไม่ถือเป็นความผิดแต่อย่างใด

การนำเสนอความมีอภิสิทธิ์ยกกำลังสองเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นความคิดที่ว่า การข่มขืนไม่ใช่เรื่องร้ายแรง ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความเป็นจริงในสังคม สถิติของกรมตำรวจชี้ให้เห็นถึงตัวเลขของคดีข่มขืนที่เพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ นอกจากนี้ ยังมีข่าวสะเทือนใจคดีฆ่าข่มขืนเด็กอายุเพียงไม่กี่ขวบเกิดขึ้น 3 คดีติดต่อกัน ทั้งน้องอ้อม น้องนุ่น และน้องแอร์ ซึ่งล้วนเป็นหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาดังกล่าว

เมื่อพิจารณารายละเอียดของประเด็นต่าง ๆ ข้างต้น พบว่า ภาพยนตร์ไทยเรื่อง *คู่กรรม* *ดาวพระศุภ* *กว่าจะรู้เดียงสา* ได้สร้างความเป็นจริงทางสังคม เรื่องการข่มขืนในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความจริง มีเพียงเรื่อง *เหยื่อ* ที่กล่าวถึงการข่มขืนโดยมองว่าเป็นปัญหา เป็นการกระทำความผิดทั้งนี้ เมื่อประมวลภาพสะท้อนต่าง ๆ ที่ปรากฏ สามารถแบ่งลักษณะการให้ค่านิยามของ “การข่มขืน” ในภาพยนตร์ทั้ง 4 เรื่องได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) การข่มขืน คือ รางวัล

ภาพของการข่มขืนจากที่ก่อให้เกิดบาดแผลฟกช้ำตามร่างกาย อวัยวะเพศฉีกขาด ทำให้ผู้เคราะห์ร้าย มีสภาพจิตใจไม่ปกติ หวาดกลัว ไม่กล้าอยู่คนเดียว เกลียดและกลัวผู้ชาย ได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นภาพของผู้หญิงที่มีความสุข ได้ *สมรส* *สมรัก* จากการนำเสนอในภาพยนตร์เรื่อง *คู่กรรม* และ *ดาวพระศุภ* โดยได้ลบล้างความเป็นอาชญากรรมทางเพศที่รุนแรงที่สุดทิ้งไป และสร้าง ความหมายใหม่ว่า การข่มขืนนั้นเป็นการให้รางวัลชีวิตสำหรับลูกผู้หญิง ทำให้ทุก

อย่างจบลงอย่างมีความสุข (happy ending)

2) การข่มขืน คือ การลงโทษ

ในขณะที่ดูกรรมและดาวพระศุกร์ โยงการข่มขืนกับความทุกข์กักสวนตัวส่วนตัว ของตัวละคร *กว่าจะรู้เดียงสา* ก็ได้เสนอเรื่องราวดังกล่าวในฐานะที่เป็น การลงโทษผู้หญิงที่ใจแตก โดยบอกว่าหากไม่ยอมถูกข่มขืนแบบภิกษณ์แล้วละก็อย่าทำตัว “ไม่รักดี” อย่างนั้น ซึ่งแปลได้ว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้การข่มขืนเป็นการ “เชือดไก่ให้ลิงดู” พร้อมกับสร้างบทเรียนสอนใจใหม่ให้กับผู้หญิงว่า “รักดี หามั่ว รักชั่วจะโดนข่มขืน”

3) การข่มขืน คือ ภาพสะท้อนของสังคมที่มีปัญหา

ในบรรดาภาพยนตร์ทั้ง 4 เรื่องนั้นดูจะมีเรื่อง *เหยื่อ* เพียงเรื่องเดียวที่เราได้เห็นความพยายามในการนำเสนอเรื่องการข่มขืนในลักษณะที่จริงจัง มีการโยงถึงปัจจัยต่าง ๆ โดยมองว่า การข่มขืนถือเป็นอาการเจ็บป่วยของสังคม อันมีสาเหตุมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม และสภาพแวดล้อม ที่ทำให้วิถีชีวิตของคนต้องเปลี่ยนไป พ่อแม่ต้องออกจากบ้านไปทำงานหาเงิน ไม่มีเวลาให้ลูก ทำให้ลูกถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพนัน การเปิดรับสื่อที่เสนอความรุนแรง ลามก อนาจาร ดังที่พ่อของฤทธิและรอน 2 หนุ่มผู้ก่อเหตุ กล่าวไว้ว่า “ลูกผมเป็นเหยื่อของวัฒนธรรมตะวันตก” และได้พยายามเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ดังที่ผู้กองกล่าวว่า “ผมจะรีบสนับสนุนให้มีการเซ็นเซอร์”

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะพบว่า สิ่งเหล่านี้แท้ที่จริงแล้วเป็นเพียงปลายเหตุเท่านั้น ต้นเหตุหรือรากเหง้าของปัญหานี้ อยู่ที่โครงสร้างทางวัฒนธรรมที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศได้ชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้แรงจูงใจหรือสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกระทำความรุนแรงทางเพศจะซับซ้อน แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางเพศโดยตรง แรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผู้ชายทำร้ายผู้หญิง กลับเป็นความต้องการที่จะแสดงอำนาจ

เหนือผู้หญิงตามค่านิยมที่วัฒนธรรมได้ตอกย้ำเอาไว้มากกว่า (กอบกุล 2537)

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การนำเสนอเรื่องการข่มขืนในภาพยนตร์ไทยของปี 2539 ทั้ง 4 เรื่อง ยังไม่ได้สะท้อนภาพความเป็นจริงทั้งหมด หากแต่เลือกที่จะนำเสนอด้านที่สอดคล้องกับอุดมการณ์หลัก (dominant ideology) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศในสังคมไทยที่ว่าผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง โดยลักษณะเช่นนี้สามารถพบได้ในทั้ง 4 มิติของการนำเสนอ และความหมายของการข่มขืนซึ่งซ่อนอยู่ "ระหว่างบรรทัด" ในภาพยนตร์นั้น ก็คือ ผู้ชายใช้การข่มขืนเป็นการแสดงความเป็นอำนาจเหนือผู้หญิง

ทั้งนี้ ภาพยนตร์และสื่อมวลชนทุกแขนง ควรจะนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเป็นจริง และมีคำอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม มิใช่สร้างความเป็นจริงทางสังคมชุดใหม่ขึ้นมา หรือเลือกที่จะกล่าวถึงเพียงด้านใดด้านหนึ่ง เนื่องจากหากสังคมได้รับและเรียนรู้จากสื่อมวลชนภายใต้กรอบความคิดที่ให้อำนาจชายเป็นใหญ่ (paternity) ต่อไปเรื่อย ๆ ก็จะเป็นการตอกย้ำและสร้างความชอบธรรมให้การแสดงความเป็นอำนาจเหนือผู้หญิงของผู้ชาย อันจะส่งผลให้ประเด็นปัญหาเรื่องการข่มขืนและปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาคทางเพศดำรงอยู่ต่อไปตราบนานเท่านาน

ภาพสะท้อนจากภาพยนตร์ในปี พ.ศ. 2546

ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา ประเด็นปัญหาเรื่องการข่มขืน นับวันจะทวีความรุนแรง และมีรูปแบบที่ทวีปริตพิสดารมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ณ ปัจจุบัน ชาวคดีข่มขืนพาดหัวขึ้นหน้าหนึ่งมิให้หันไม่วันแต่ละวัน เช่น "ฆ่าข่มขืนนักเรียนม. 3" (ฆ่าข่มขืนนักเรียนม. 3. ไทยรัฐ, 13 ตุลาคม 2546: 1) "แก๊งหื่นอาละวาดล่าจับนักเรียนเรียงคิวในห้องน้ำ" (แก๊งหื่นอาละวาดล่าจับนักเรียนเรียงคิวในห้องน้ำ. เดลินิวส์, 8 ตุลาคม 2546: 1) "หนุ่มนักเรียนนอก

หื่นมอมสาวขึ้นใจปลดทรัพย์" (หนุ่มนักเรียนนอกหื่นมอมสาวขึ้นใจปลดทรัพย์. ไทยรัฐ. 13 พฤศจิกายน 2546: 1) รวมทั้งคดีข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุ 15 ปี โดยผู้เป็นบิดาและญาติพี่น้องรวม 16 คน ที่ อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก ที่ถูกนำมาเปิดเผยต่อสาธารณชนไม่นานมานี้ เหตุการณ์สะเทือนขวัญชวนสังเวชใจเหล่านี้ ชี้ให้เห็นถึงสภาพวิกฤตของปัญหาดังกล่าวในสังคมไทย

และเมื่อลองสำรวจรูปแบบและภาพสะท้อนของเรื่องราวการข่มขืนกระทำชำเราที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่ามีทั้งสิ้น 4 เรื่อง คือ ผู้หญิง 5 บาป เซอร์แอน ชังแปด และคืนบาปพรหมพิราม โดยมีเรื่องราวดังนี้

เรื่องย่อภาพยนตร์

ผู้หญิง 5 บาป

ผู้หญิง 5 บาป

เรื่องราวของหญิงสาว 5 คน ซึ่งเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัยและนัดเจอกัน โดยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางเพศซึ่งกันและกัน ก๊วยและเหม่ม เป็นหญิง 2 คนที่เล่าถึงประสบการณ์ที่เธอทั้งสองโดนข่มขืน โดยในกรณีของก๊วยนั้น หลังจากเธอมีเพศสัมพันธ์กับคนขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง คนขับรถมอเตอร์ไซด์ก็พาเพื่อน ๆ กว่า 10 คนในวันมอ-

เตอร์ไรค์มาข่มขืนเธอ ส่วนแหม่มนั้นเป็นเจ้าของบริษัทธุรกิจของตนเอง เธอโดนข่มขืนใจ แต่แล้วเธอก็เป็นฝ่ายสมยอมเอง

ขังแปด

เรื่องราวของดาวไสว หญิงสาวที่อนาคตต้องดับวูบ เนื่องจากความหึงหวง ทำให้เธอบั่นทอนโศกยิ่งแพนหนุ่มที่นอกใจและคู่ควรเสียชีวิต เธอต้องกลายbecome นักโทษเด็ดขาด ในคุกเธอได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ประสบการณ์ชีวิตที่ต่างไปจากชีวิตที่ผ่านมาของเธอโดยสิ้นเชิง

ขังแปด

คนบาปพรหมพิราม ซึ่งต่อมากถูกเปลี่ยนชื่อเป็น คินบาปพรหมพิราม

คินบาปพรหมพิราม

การถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงเมื่อ 20 ปีก่อน ที่ อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก เรื่องราวเริ่มขึ้นจากการพบศพหญิงสาวที่ทางรถไฟ ใน อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก ซึ่งดูเหมือนเป็นการฆ่าตัวตาย แต่ทางตำรวจและพนักงานสอบสวนพบเงื่อนไขและพิรุธบางอย่าง จึงเริ่มสอบสวนขยายผล ซึ่งนำไปสู่การค้นพบความจริงว่า หญิงสาวคนนั้นถูกชายเกือบทั้งหมดบ้านข่มขืนกระทำชำเราและ

ฆ่าปิดปาก เป็นฆาตกรรมอำพรางที่สะเทือนใจอีกคดีหนึ่ง

เชอร์รี่แอน

เชอร์รี่แอน

ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริง คดีฆาตกรรมเชอร์รี่แอน ที่เป็นข่าวครึกโครมและอื้อฉาวอยู่นาน เนื่องจากการพาดพิงถึงการทำงานและการใช้อำนาจอันไม่ชอบธรรมของตำรวจ ความขัดแย้งในเรื่องพยานหลักฐาน บุคคลที่ถูกกล่าวหา รวมทั้งการตั้งคำถามต่อระบบศาลและความยุติธรรม

เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอเรื่องราวการข่มขืนในภาพยนตร์ทั้ง 4 เรื่องดังกล่าว กับภาพยนตร์ของ 7 ปีที่แล้ว พบว่า การนำเสนอประเด็นการข่มขืนของภาพยนตร์ไทยในช่วงหลัง ๆ นี้ มีทั้งสิ่งที่ยังคงเดิมและสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สิ่งที่ยังคง “เหมือนเดิม” ก็คือ การนำเสนอประเด็นการข่มขืนของภาพยนตร์ไทยนั้นยัง “ตามไม่ทัน” สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ลักษณะเช่นนี้พบได้ในภาพยนตร์เรื่อง “ผู้หญิง 5 บาป” และ “เชอร์รี่แอน” โดยสามารถสรุปลักษณะภาพตายตัว (stereotype) ซึ่งตอกย้ำทัศนคติความเชื่อเดิม ๆ ได้ ดังนี้

1. การข่มขืนไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตาย ไม่เรื่องผู้หญิง 5 ขวบ จี๊
ละครก๊วยและเหมม ได้เล่าถึงประสบการณ์ที่เจอโดนข่มขืน ในลักษณะที่เห็น
เป็นเรื่องสนุก โดยใช้น้ำเสียงสดใส หน้าชื่นตาบาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิด
ที่ว่า การโดนข่มขืนไม่ใช่เรื่องใหญ่ ผู้หญิงสามารถทนประสบการณ์นี้ และ
ทำเนิ่นชีวิตอย่างปกติสุขต่อไปได้

2. ผู้กระทำการข่มขืนมักจะเป็นชนชั้นกลาง ขุนนางเจ้าราชวงศ์ไม่ค่อยมี
และไม่มีการตำหนิ ในเรื่องผู้หญิง 5 ขวบ ผู้ที่ทำการข่มขืนพระราชธิดาก๊วย
และเหมมก็คือคนรับนมมอเตอรืโตขึ้นทางและยี่แป้ว ส่วนในเวอร์รียนเก๊อ คนที่
พยายามจะข่มขืนเธอกลายเป็นคนเลว การนินทาเบาะแว้งถึงกับลบลอตคล่อง
กบของเจ้าราชวงศ์เพียงเศษเสี้ยวเท่านั้น ผลไม่ลบลอตคล่องกับสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดบน
ดงกบโบราณ แต่จะยกภาพมาตำหนิคนรับนมข่มขืนไม่ได้เลยจนการวิพากษ์
สังคมยิ่งเพิ่ม เพราะ รุทราชย และเบเนดิกต์มีเหตุผล สามารถยก (แต่ก็ถูก
ประณามและดุด่า) ว่าไม่เหมาะสมเลย , สอนวิชา ไม่เฉลียว , 3 ขวบเลย (2545)

จนกระทั่ง ผู้ประณามเบเนดิกต์ () ได้ยกเหตุผลครอบจักรวาลขึ้นใน
ทางเบเนดิกต์ (ยกมาใส่ตอนจบหนังสือเล่มที่สามตามความ) และขมขื่น
ต่อเหตุการณ์ในเบเนดิกต์ (3) นี้

หนังสือบรรยายบรรยายขึ้นเมื่อเรารู้จักในหนังสือจากสอง 3 ขวบและเบเนดิกต์
สองคน และ เรื่องของเบเนดิกต์ 3 ขวบใน "เรื่องเบเนดิกต์ 3 ขวบ" และ "เรื่องเบเนดิกต์ 3 ขวบ"
โดยที่เบเนดิกต์ 3 ขวบเป็นตัวละครที่ค่อนข้างน่าเกลียดน่ากลัว และผู้
แต่งจะแต่งถึงกับไม่ยอมยกคำว่า " "

3. เรื่องของเบเนดิกต์เป็นในภายหลังที่ 3 ขวบและเบเนดิกต์ 3 ขวบ
สิ่งที่จะเล่าถึงเรื่องราว 3 ขวบและเบเนดิกต์ 3 ขวบได้ ("เรื่องเบเนดิกต์ 3 ขวบ"
ที่เล่าถึงเรื่องราว 3 ขวบและเบเนดิกต์ 3 ขวบ และเบเนดิกต์ 3 ขวบ) เป็นภาพ
สะท้อนของสังคมของเบเนดิกต์ 3 ขวบและเบเนดิกต์ 3 ขวบที่มองว่าสังคมที่มอง

เรื่อย ๆ

3. ซึ่งให้เห็นประเด็นการล่วงเกินทางเพศ ที่เกิดจากคนรู้จักของคนที่เราไว้ใจ หรืออาจกล่าวได้ว่า ไม่ใช่คนแปลกหน้าเสียทีเดียว โดยในเรื่อง *คินบาปพรหมพิราม* ตัวเอกของเรื่อง ได้ไปอาศัยอยู่กับผู้ใหญบ้าน และเมื่อชายคนอื่น ๆ แวะมาที่บ้าน ก็เห็นเธอและพากันข่มขืนเธอ ซึ่งถือเป็นความพยายามที่จะสะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมที่ว่า “80% ของคนที่กระทำการข่มขืนกระทำชำเรานั้น เป็นคนใกล้ชิดตัว” (ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2545)

บทสรุป

จากวันนั้นถึงวันนี้ 7 ปีผ่านไป แม้จะยังคงมีค่านิยมหรือความเชื่อเก่า ๆ อยู่บ้าง แต่ก็น่าดีใจที่ภาพยนตร์ไทยได้นำเสนอเรื่องราวการข่มขืนในมุมมองใหม่ ๆ มีมิติที่หลากหลายและลึกซึ้งขึ้น จากที่เคยมองการข่มขืนว่าเป็นเรื่องของหญิงชายคู่หนึ่งที่มีปมหัวใจ และใช้การขึ้นใจมาช่วยแก้ไขความสัมพันธ์ ก็เริ่มมองด้วยสายตาที่เป็นธรรมและจริงจังมากขึ้น มองว่าเป็นปัญหาสังคม เป็นปัญหาของประเทศ ต้องมีการแก้ไข โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

ที่น่าชื่นชมและปรบมือให้ดัง ๆ ก็คือ ความพยายามของภาพยนตร์เรื่อง *คินบาปพรหมพิราม* ในการนำเสนอมุมมองและจุดยืนที่แตกต่างไปอย่างชัดเจนต่อการล่วงเกินทางเพศ โดยประนามว่าเป็นการกระทำป่าเถื่อน และไร้มนุษยธรรม รวมทั้งการส่งสัญญาณเตือนภัยให้กับผู้หญิงว่า ทุกคนอาจเป็นเหยื่อได้ทั้งนั้น ไม่เฉพาะผู้หญิงไม่ดี คนที่ชอบแต่งตัวล่อแหลม เนื่องจากทุกวันนี้ เรามักจะได้ยินเรื่องราวของผู้หญิงดี ๆ ที่ถูกข่มขืน เพียงเพราะเธออยู่ “ผิดที่” และ “ผิดเวลา” เท่านั้น ไม่ว่าจะเป็น เด็กนักเรียนอายุ 15 ที่นอนอยู่ในบ้านของเธอ มีห้องหับปิดมิดชิด โดนคนร้ายบุกเข้าไปข่มขืนและฆ่าปิดปาก เด็กผู้หญิงซึ่งถูกบิดาและญาติพี่น้องกระทำชำเราตั้งแต่อายุ 5 ขวบ ยาวนานต่อเนื่องกันถึง 10 ปี เด็กนักเรียนชั้นม. 2 ที่ถูกเพื่อนในห้องรุมข่มขืนเพียงเพราะเพื่อน ๆ เกิด

อารมณ์เพศ แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่น่าฟัง เป็นเรื่องที่น่าสังเวช แต่ก็ความจริง ที่สื่อมวลชนควรจะถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้และตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้น แม้จะเป็นเรื่องยากที่จะ “ทวน” กระแส และลบล้างมายาคติเก่า ๆ แต่ในฐานะนายทวารประตูข่าวสาร (Gatekeeper) และผู้เฝ้าระวัง (Watchdog) ภาพยนตร์รวมทั้งสื่อมวลชนทุกแขนง ก็มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่จะต้องสำรวจ ตรวจสอบ รายงานความเป็นไปที่เกิดขึ้น รวมทั้งบอกถึงที่มาที่ไป และมีคำอธิบายที่ชัดเจนให้กับสังคม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กลุ่มเพื่อนหญิง. 2533. *คู่มืออาสาสมัครส่งเสริมสิทธิสตรี*. กรุงเทพฯ: สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน.
- กอบกุล อิงคุทานนท์. 2537. *ผู้หญิงกับอำนาจที่จะแปรเปลี่ยน*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
- กาญจนา แก้วเทพ. 2535. *ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสื่อมวลชน*. ชุดจุฬาริการชุมชน ลำดับที่ 15. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
.มปป. บทนำ: ความเป็นหนึ่งและความเป็นหญิง. ใน *วิจารณ์
หนังสือคนใหม่*, มยุรี ดำรงค์เชื้อ, บก. กรุงเทพฯ: เจนเดอร์เพรส.
- สุพัตรา สุภาพ. 2533. *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. 2533. *กระบวนการสร้างความหมายทางสังคม*. เอกสาร
ประกอบการสอน วิชามิติทางสังคมของสื่อมวลชน. ภาควิชา
สื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Frost, Chris. 2000. *Media ethics and self-regulation*. Pearson Education Limited.
- Merrill, C., Lee, and Friedlander. 1994 *Modern mass media*. New York: Harper Collins College.
- Theadgold, T., and A. Cranny - Francis, eds. 1990. *Feminine masculine and representation*. North Sydney: Allen and Unwin Australia Pty Ltd.
- Vivian, John. 2003. *The media of mass communication*. 6th Ed. Pearson Education Inc.

วารสารและหนังสือพิมพ์ภาษาไทย

แก๊งหื่นอาละวาดล่าจับนักเรียนเรียงคิวในห้องน้ำ. *เดลินิวส์*, 8 ตุลาคม 2546: 1

ขอใจทั่วประเทศ ละเมิดเพศให้ลด. *เดลินิวส์*, 4 พฤศจิกายน 2545: 5

ฆ่าข่มขืนนักเรียนม. 3. *ไทยรัฐ*, 13 ตุลาคม 2546: 1

จู่ๆ วิจิตรวาทการ. 2527. ภาพยนตร์ไทยและสังคมไทย. *วารสารธรรมศาสตร์*, 13:

3.

หญิงไทย ขวัญสะตู่ ฆ่า-ข่มขืน ไม่เว้นเด็กยันแก่. *มติชน*, 18 สิงหาคม 2539:

11

หนุ่มนักเรียนนอกหื่นมอมสาวขืนใจปลดทรัพย์. *ไทยรัฐ*, 13 พฤศจิกายน 2546:

1

หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ

Letters to Ann Landers. *Bangkok Post*, May 31st, 1991: 5.

แหล่งข้อมูลอื่น ๆ

ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2545.

เด็กถูกล่วงละเมิดสูงลิ่ว ส่วนใหญ่จากคนสนิท. สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น, 8 มกราคม 2545.